

1.9.2023

TALOUSARVION LAADINTAOHJEET – TALOUSARVIO 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2026

Kunnanhallituksen talousarvioraami

Kunnanhallitus linjasi talousarvion valmistelun periaatteita kesäkuussa ja päätti, että kunnan taloutta ja palvelutoimintaa hoidetaan suunnittelukaudella 2024-2026 siten, että kunnan talous pysyy tasapainossa ja vuoden 2024 talousarviota tullaan valmistelemaan siitä lähtökohdasta, että vuosikate ylittää lainanlyhennykset sekä investoinnit (pl. yhtenäiskoulu).

Kunnanhallitus käsitteli 2024 raamia 18.9.2023 kokouksessaan. Raami annettiin palvelualuekohtaisena tulo/menot/netto. Palvelualueiden tulee talousarvioesityksiä tehdessään noudattaa annettua raamia. Mikäli annettu raami ei näytä riittävän nykyisen/suunnitellun tasoisen toiminnan ylläpitämiseen, niin on harkittava toiminnan laadun ja määrän supistamista ja/tai uudelleenjärjestelyjä. Toimialojen on kiinnitettävä erityistä huomioita myös tulojen kertymiseen.

- talousarvion valmistelussa on lähdetty siitä, että henkilöstökulut kasvavat 2,53 % ja palkkojen sivukulut on laskettu 21 %:n mukaan. Henkilöstökuluissa on myös huomioitu uudet toimet ja niiden palkkavaikutukset.
- kunnan veroprosentti on 8,61 % vuosien 2024-2026 aikana.
- valmistelun pohjalta vuosikatteen tulee olla noin 2,0 miljoonaa euroa. Tasapainoisen taloudenhoidon perusteella vuosikatteen tulee riittää lainojen lyhennyksiin ja investointeihin, jolloin kunnan maksuvalmius pysyy vakaalla pohjalla.
- valmistelun pohjalta tavoitellaan ylijäämäistä tulosta

Tammelan kunnan kuntastrategia ja tavoitteet

Valtuusto hyväksyi uuden strategian ”Kahden kansallispuiston koti” kesäkuussa 2023. Strategiaa toteutetaan kunnan talousarvioprosessin yhteydessä ja strategiaa seurataan tilikausien aikana ja toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksien yhteydessä.

Kuntalain mukaan (110§) talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024:

Toimialojen tulee laatia 1-4 toiminnallista tavoitetta kullekin palvelualueelle. Aikaisempia toiminnallisia tavoitteita ei tarvitse käyttää. Uudet toiminnalliset tavoitteet tulee johtaa uudesta strategiasta ja niiden yhteys

1.9.2023

strategian toteuttamiseen tulee olla johdonmukainen. Tavoitteen osalta tulee esittää lähtötaso, tavoitetaso ja kuinka mitataan.

Talousarviossa hyväksytyt toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia ja niitä tulee seurata vuoden aikana ja toteutuminen raportoida 2024 tilinpäätöksessä.

Konsernin osalta KOy Tammelan vuokra-asunnoille tulee laatia 1-2 toiminnallista tavoitetta. Tavoitteiden osalta tulee kuvata lähtötilanne, tavoitetilanne ja mittari.

Perustelutekstit:

Hallintokuntien tulee esittää palvelualueittain erilliset perustelut seuraavan kaavan mukaan (perustelutekstit eivät ole sitovia, vaan selkeyttävät ja selventävät talousarvioesitystä)

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

-esitetään keskeiset palvelualueen toiminnalliset muutokset

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

-esitetään palvelualueen henkilöstölisäykset, vähennykset, tehtäväjärjestelyt

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

- toiminnalliset tavoitteet esitetään taulukkomuodossa. Tavoite tulee kuvata selkeästi ja mittarit asettaa siten, että voidaan mitata kvantitatiivisesti. Esimerkki alla työllisyyden osalta:

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2024
Työttömyyden aleneminen kunnassa	<ul style="list-style-type: none">Pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tukevan toimintamallin kehittäminen ja pilotointiKvartaalitapaamiset Tammelan työllisyystoimijoiden kesken	<ul style="list-style-type: none">TyöttömyysasteKunnan maksaman työmarkkinatuen määrä/v.	<ul style="list-style-type: none">6,7 %212 000 euroa (2022 taso)	<ul style="list-style-type: none">6,3 %185 000 euroa

INVESTOINTIMENOT

-esitetään sanallisesti alueen investointiosaan sisältyvät hankkeet

MUUTA

-esitetään muut talousarvioon ja taloussuunnitteluun liittyvät keskeiset asiat

1.9.2023

KÄYTÄNNÖN VALMISTELUTYÖSTÄ:

Investoinnit

Investointi excel-pohja on tallennettu Teamsiin - **Talous -> Yleinen -> Tiedostot -> Talousarvio -> TA2024** Investointiosaan esitetään ainoastaan aktivoitavista pysyvien vastaavien hankinnoista ne, joiden alaraja on vähintään 10.000 euroa.

Investointimenot, sisäiset menot ja tulot sekä taloussuunnitelmat viedään talouspalveluiden toimesta Pro Economicaan.

Palkkatiedot

Kuntalaskenta on toimittanut palkkaliitteet syyskuun alussa, laskelmissa on huomioitu tämän ja ensivuoden palkankorotukset. Korotetut palkkaliitteet on toimitettu toimialoille vkolla 37 Toimialat syöttävät palkkatiedot Pro Economicaan (pl. koulut).

Talousarviokirja 2024

Kirja on käytettävissä 2.10.2023 alkaen Teamsissa.

Talous -> Yleinen -> Tiedostot -> Talousarvio -> TA2024

Täytetään tekstit, toiminnalliset tavoitteet + perustelut ym. suoraan kirjapohjaan.

Vanhat tekstit ovat sinisellä, kun tekstit on päivitetty ja valmiit, muutetaan tekstin väri mustaksi.

Taloushallinto täydentää määrärahat talousarviovuodelle 2024 ja taloussuunnitelmavuosille 2025 – 2026.

Talousarviokirja on valmis 17.11.2023. Johtoryhmä käy kirjan läpi viikon 47 alussa. Johtoryhmä laatii tiiviin PowerPoint-esityksen talousarviosta hallitukselle.

Aikataulu:

Toimielinten käsittely

Kunnanhallitus tulee hyväksymään toimialakohtaiset raamit 18.9.2023. Raamin jälkeen toimialat valmistelevat palvelualueittaiset talousarvion siten, että toimialakohtaiset raamit eivät ylitä. Kunnanvaltuusto tulee käsittelemään 2024 talousarvion 11.12.2023.

Investoinnit, sivistyslautakunta 20.9.2023

Investoinnit, ympäristölautakunta 11.10.2023

1.9.2023

Investoinnit, tekninen lautakunta 12.10.2023
Investoinnit, kunnanhallitus 30.10.2023
Käyttötalous 9.11. tekninen lautakunta
Käyttötalous 15.11. ympäristölautakunta
Käyttötalous 15.11. sivistyslautakunta
Käyttötalous (talousarviokirja, jossa mukana investoinnit), kunnanhallitus 27.11 (lista lähtee 23.11)
Talousarvio, kunnanvaltuusto 11.12.2023

Sisäinen talousarvion valmistelu

Kaikki **budjettiluvut** syötetään Pro Economica Premiumiin
Suunnittelu ja arkistot -> budjetointi -> budjetin käsittely -> budjetin kirjaus.
Budjettiluvut syötetään ulkoisina. Jokaiselle käyttäjälle on luotu oma budjettipohja.
Budjettiraportit tulostetaan kohdasta
Suunnittelu ja arkistot -> budjetointi -> raportit.
Tunnistelaskennan budjetit tulostetaan kohdasta **Sisäinen laskenta -> raportit.**
Budjetointi suoritetaan euron tarkkuudella. Määrärahat ja tulot syötetään kustannuspaikkatasoille.
Palvelualuekohtaisia raameja ei saa ylittää.
Paulalta ja Piritalta saa tarvittaessa tukea Pro Economican käyttöön.

Kouluille on toimitettu excel-tiedostot lukujen syöttämistä varten. Talouspalvelut siirtävät luvut excelistä järjestelmään. Täytetyt excelit palautetaan Piritalle 18.10.2023 mennessä

Toimialojen ulkoiset käyttötalouden luvut Pro Economicaan 20.10.2023 mennessä

Tilahallinnon, ruoka- ja puhdistuspalvelujen sekä muiden sisäisten palvelujen kustannukset tulee olla järjestelmässä 27.10.2023 mennessä.

Investointi excel (esitys kunnanhallitukselle) valmis 26.10.2023 mennessä

Talousarviokirja valmis tarkastettavaksi 17.11.2023 mennessä

Tammelassa 19.9.2023

Taavi Leinikka
Talous- ja hallintojohtaja

Jakelu: (Huom! ilmoittakaa, jos joku tarvitsee lisätä jakeluun)
Juuso Alatalo, Taavi Leinikka, Pekka Lintonen, Jari Kauppi, Leena Ahola, Paula Laakso, Katja Lehtoranta, Emmi Sundqvist, Kirsi Hyytiäinen, Soili Ojanen, Sirpa Holmberg, Sari Lukkala, Petri Takala, Hannu Jalava, Miika Tuki, Mika Suontausta, Jonne Torikka, Katrianna Vahaniitty, Anna Leena Hakala, Paula Pakkanen, Piritta Ojanperä, Merja Suoranta, Jouni Karhe, Jaana Jokikoivu-Hiukkämäki, Melia Salonen, Kaija Kaikkonen